

Rondetafelgesprek 26 maart - input Partos

Samen werken aan integriteit

Als branchevereniging voor ontwikkelingsamenwerking en vertegenwoordiger van 100 ontwikkelingsorganisaties, is Partos diep geraakt door de de misdragingen van hulpverleners die vorige maand naar buiten zijn gekomen. Dergelijk gedrag is onacceptabel, druist in tegen waar we voor staan en schaadt het vertrouwen in het werk van onmisbare hulporganisaties.

Dag in dag uit werken duizenden hulpverleners om ongelijkheid wereldwijd te bestrijden en slachtoffers van rampen en oorlogen hulp te bieden. Werk dat in tijden van langdurige conflicten, armoede, toename van hevige natuurrampen en met meer dan 65 miljoen mensen op de vlucht, belangrijker is dan ooit. Juist in deze uiterst moeilijke en chaotische omstandigheden, waarin mensen zich in een zeer kwetsbare positie bevinden, is het van groot belang dat hulpverleners integer hun werk doen. Daarom mag van hulporganisaties verwacht worden dat ze alles doen om wangedrag te voorkomen, in geval van ernstige misstanden hard optreden en direct transparant zijn over wat er is gebeurd en welke maatregelen zijn genomen.

Bestaand beleid verscherpen

De afgelopen decennia zijn met dit doel al vele maatregelen genomen. De door hulporganisaties onderschreven [Core Humanitarian Standard](#) geeft duidelijke regels. In Nederland kennen we, naast de [gedragscode](#) zoals branchevereniging Partos die voor haar leden verplicht stelt, in het CBF een toezichthouder voor goede doelen. Met de [Erkenningsregeling](#) voldoen goede doelen aan strenge kwaliteitseisen. Individuele organisaties hebben daarnaast eigen gedragscodes en vertrouwenspersonen, alsook interne meldpunten. Medewerkers moeten vaak een Verklaring Omtrent Gedrag overleggen en trainingen volgen. Desondanks worden de bestaande normen en afspraken in sommige gevallen niet voldoende nageleefd of zijn de risico's van bijvoorbeeld (seksueel) grensoverschrijdend gedrag onvoldoende belicht. Daarom houden hulporganisaties hun bestaande beleid opnieuw tegen het licht en verscherpen dit waar nodig.

Aanvullende actie

De meldingen van de afgelopen weken geven een extra urgentie om aanvullende actie te ondernemen. Samen met andere partijen heeft Partos daarom een actieplan opgesteld (zie bijlage), waarbij we gaan werken aan systemen (bijv. gedragscodes, protocollen), activiteiten (bijv. leertrajecten) en cultuur (bijv. transparantie, genderverhouding). Denk hierbij aan een inventarisatie van huidige van integriteitssystemen, een onderzoek naar bestaande zorgmaatregelen voor gedupeerden van schendingen, gezamenlijke leer- en intervisie trajecten, een internationaal initiatief voor een lokale ombudspersoon per land of crisisgebied, maar ook een onderzoek naar transparante verantwoording in internationale samenwerkingsverbanden en ketens.

Het belang van integriteit

Het doel van dit actieplan is de verbetering van preventie, signalering en handhaving op het gebied van (seksueel) wangedrag, machtsmisbruik en bredere integriteitskwesties, door humanitaire hulp- en ontwikkelingsorganisaties en goededoelenorganisaties in Nederland en in het algemeen. Deze verbeteringen zetten wij in het kader van een integraal integriteitssysteem dat recht doet aan allen met wie wij werken, het aantal integriteitsschendingen doet afnemen en de meldingsbereidheid doet toenemen. Partos hoopt dat hiermee ook het vertrouwen van burgers, medewerkers en andere betrokken groeit.

Dit integriteitssysteem vormt een goed kader om voort te bouwen op wat er al is én specifieke acties en maatregelen in onderlinge samenhang te verwezenlijken. Waar voorheen veel aandacht uitging naar financiële aspecten en nu naar #metoo, vormt dit systeem ook een basis voor als de branche in de toekomst met nu nog onbekende - of onderbelichte - problematiek geconfronteerd wordt. In het actieplan gaat Partos voor toepasbare en proportionele maatregelen. Niemand zit immers te wachten op losse maatregelen die meer bureaucratie dan verbeteringen opleveren.

Ketenverantwoordelijkheid

Sommige zaken kunnen we zelf controleren, omdat ze binnen het domein van onze eigen organisaties vallen. Maar veel van de organisaties werken in internationale ketens en met tal van internationale en lokale partners, waarbij de context varieert. Daarmee hebben en nemen wij een ketenverantwoordelijkheid. Hoe groot en complex ook, en al hebben wij hier beperkte controle over, we zetten ons ervoor in om in deze ketens verbeteringen door te voeren. Onze *bottom line* is en blijft: mensen en gebieden in nood zo effectief mogelijk hulp te bieden.

Graag licht Partos tijdens het Rondetafelgesprek op 26 maart toe hoe de branche samen werkt aan een verbeterslag als het gaat om preventie, signalering en handhaving op het gebied van (seksueel) wangedrag, machtsmisbruik en bredere integriteitskwesties.

Lees ook onze eerdere berichtgeving:

13 februari: [Goed werk overschaduwde: integriteit belangrijker dan ooit](#)

23 februari (gezamenlijk statement): [Hulpsector werkt samen aan voorkomen misstanden](#)

7 maart: [Constructief overleg met Minister Kaag over voorkomen misstanden hulpsector](#)

BIJLAGE

Actieplan Integriteitsbeleid Nederlandse humanitaire hulp- en ontwikkelingsorganisaties

De afgelopen maand heeft Partos, samen met humanitaire hulporganisaties, Dutch Relief Alliance (DRA), Samenwerkende Hulporganisaties (SHO/Giro 555) en CBF, in afstemming met Goede Doelen Nederland en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, gewerkt aan een actieplan omtrent integriteitsbeleid. Zie de position papers van de betreffende organisaties in aanloop naar het Rondetafelgesprek in de Tweede Kamer op 26 maart a.s., ter inleiding van dit actieplan.

Doel van het actieplan

Het verder verbeteren van preventie, signalering en handhaving op het gebied van seksueel wangedrag, machtsmisbruik en bredere integriteitskwesaties, door humanitaire hulp- en ontwikkelingsorganisaties in Nederland.

Kader

Het kader voor deze verbeteringen is een integraal integriteitssysteem

1. dat recht doet aan allen met wie wij werken;
2. het aantal integriteitsschendingen doet afnemen;
3. de meldingsbereidheid doet toenemen.

Een integraal integriteitssysteem vormt een goed kader om:

- a. voort te bouwen op wat er al is;
- b. specifieke acties en maatregelen in onderlinge samenhang in te zetten.

Waar voorheen veel aandacht uitging naar financiële aspecten als het gaat om integriteit, en nu naar #MeToo, vormt dit systeem ook een goede basis voor als de branche in de toekomst met nu nog onbekende - of onderbelichte - problematiek geconfronteerd wordt. Daarbij gaan wij voor toepasbare en proportionele maatregelen. Niemand zit immers te wachten op losse maatregelen die meer bureaucratie dan verbeteringen opleveren.

Veel van de organisaties werken in internationale ketens en met tal van internationale en lokale partners. Daarmee hebben en nemen wij als branche een ketenverantwoordelijkheid. Hoe groot en complex ook - en al hebben wij hier beperkte controle over - wij zetten er ons voor in om ook in deze ketens verbeteringen door te voeren. Ons doel is en blijft: mensen en gebieden in nood zo effectief mogelijk hulp te bieden.

Integraal integriteitssysteem

Een integraal integriteitssysteem omvat systemen, acties en cultuuraspecten gericht op preventie, signalering, handhaving en leren:

- Systemen: protocollen, gedragscodes, normen, voorzieningen voor signalering, klokkenluider, vertrouwenspersoon, auditing, toezicht en zorgsystemen voor gedupeerden (zoals slachtoffers van seksueel wangedrag).

- Activiteiten: bespreking van dilemma's, leertrajecten en intervisie, training en begeleiding medewerkers.
- Cultuur: genderverhouding en balans, transparantie, spreek- en voorbeeldgedrag, bieden van veiligheid.

Acties

Voor de invoering van dit integrale integriteitssysteem is een eerste actie een basisinventarisatie van wat er is en wat ontbreekt aan preventie-, signalering- en handhavingsmaatregelen binnen organisaties. Vervolgacties zijn instructie voor en begeleiding bij het invoeren van het integriteitssysteem. Gezamenlijke leer- en intervisietrajecten, alsook speciale leerevenementen zijn reeds gestart.

Voortbouwend op de eerste groep acties volgt de bijstelling van bestaande procedures en normenstelsels, zoals vervat in onder meer de Core Humanitarian Standard, Erkenningsregeling, het beoordelingssysteem van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en gedragscodes (o.a. van Partos).

Acties in het licht van het internationale karakter van humanitaire hulp betreffen onder meer de informatie-uitwisseling over (en screening van) uitgezonden medewerkers, surge teams / staf en lokale partners. In het verlengde hiervan loopt een onderzoek naar de (on)mogelijkheden van informatie-uitwisseling - mede in licht van Nederlandse en internationale privacyregelgeving - naar de mogelijkheden van een humanitair paspoort en naar transparante verantwoording in internationale samenwerkingsverbanden en ketens. Vanuit Nederland (Ministerie van Buitenlandse Zaken en humanitaire organisaties) wordt het initiatief van een lokale ombudspersoon per land of crisisgebied gepromoot.

In lokale context zijn ook diverse acties ingezet. Zo is er meer aandacht in trainingen van lokale partners voor preventie, signalering, handhaving, gezamenlijk leren en maatregelen voor gedupeerden van misstanden (zowel slachtoffers uit het verleden als voor eventuele toekomstige slachtoffers). Een aantal individuele organisaties is hier al mee gestart en dit wordt nog breder uitgezet.